

- İşçilik âleminde hayat ve hadiseler-

Emekçi gazetesi vazifeye!

Ankara Esliha Fabrikaları müdüriyetine cevap:

Muhterem gazetenizin 24 Teşrinisâni nüshasında bizzat müdür beyin de itiraf ettikleri vechile bir işçi öğleden sonra markasını diğer bir arkadaşına bırakarak fabrikayı terk ettiği için kaydının terkin olunduğu ve müdür beyin bu hareketin nizamnamenin (30)uncu maddesine temas ettiğini, yalnız kendisinin nizamnameyi tatbik etmiş olduğunu söylüyor.

Amele arkadaşlarım bu kanaatta değildirler. Müdür bey nizamnameden bahsediyorlar. Ben şahsıma bir nizamnamenin varlığından haberdar değilim. Eğer bu nizamname denilen köhne kağıt, icap ettikçe müdür beyin çekmecesinden çıkardığı ise, bu olsa olsa bir talimatnamedir.

Kaçıncı asırda yaşıyoruz? Bize onyedinci asrı yaşatmak isteyenler, şuna emin olsunlar ki ameleler de bir insandırlar, hem de tam mânâsile bir insan. Onların da herkes gibi dokunulmayacak bir izzeti nefisleri vardır. Onlar da asrî hürriyet ve haklarına malik olmak isterler. Onlar da herkes gibi, daha çok çalışıyorlar. Neden haklarını istemesinler? Resmen hükümetçe tanınmamış bir nizamname, bir talimatname mahiyetini hiçbir vakit aşamaz! Bu gibi köhne nizamnamelerin artık modası geçmiştir. Otuz sene evvel saltanat-ı ferdiye meclupları birtakım kendini beğenmiş adamların sarhoş kafa ile bir gecede icad ettikleri bu ve bu kabil nizamnameler bir fabrika işçi nizamnamesi değil, idamnamesidir. Bunun ceza tarafını her vakit ve her gün için tatbik ediyorlar. Acaba mükâfat tarafının bir defa olsun yaprağını çevirip baktılar mı?.. Yanlış isim verilmiş olan bu talimatnamenin (22)nci maddesi de aynen şöyledir:

~~Müteakiben~~

- Madde (22) -

Müteakiben üçüncü üç senede aleddevam bilâ vukuat vazifesini hüsnü ifa edenler, işbu müddetin ikmalinde müdüriyet-i umumiyeden bir imtiyaz vesikası ahzine kesp-ı istihkak edecek ve bu vesikayı hamil olan müstahdemin fabrikadan her ne suretle olursa infikakından sonra vefatı vukuunda, ailesi temin-i istikbal sandığından istifade etmek hakkını haiz olacaktır. Bu madde,

banâ yabancı memurlar ellerinde zek/ü/ safa mahallerinde yenen altmış bin liranın macerasını tekrar hatırlattı...

Dişimizden tırnağımızdan arttırarak her ay yüzde altı kurş temin-i istikbal sandığına veriyorduk. Bu sandıktan istikbalde büyük ümitler bekliyorduk. İhtiyar, posası alınmış ustalarımıza bakacaktı. Tamam on sene para verdik. Bugün bu paranın ne olduğundan hiç bir amelenin haberi yoktur.

Şu feci hakikatler göz önünde olduğu halde, müdür beyin talimatnamenin (30)uncu maddesinden bahsetmesi hiç de muvafık değildir. Yukarda bahsedilmiş olan (22)nci madde ve ona benzeyen bir çokları ne zaman tatbik olunmuştur? Hangi vefat eden arkadaşımızın ailesi bu madde mucibince sandıktan istifade etmiştir? Bu nizamname denilen bir tomar köhne kâğıdın temin-i istikbal sandığı ile alâkası nedir?

Nizamnamenin (22)nci, (10)uncu, (23)üncü maddelerinden hangi bir amele arkadaşımız istifade etmiştir? Tabii hiç kimse.. Bu nizamname denilen mahut esaretnamenin içinde hâl-ı hazırdaki tarz-ı hayatımızla hiç münasebeti olmayan bu kabil bir çok maddelere tesadüf edilir. Bu lüzumsuz yalnız acı tazeleyici maddelerin nizamname içinde hâlâ esas teşkil etmelerindeki hikmet nedir? Müdür bey arkadaşımızı hırsızlıkla itham ediyorlar..

Bu olsa olsa başındaki şube memurunun hüsnü teveccühü kaybetmemek için yapılmış yanlış bir hareket olabilir. Fakat hırsızlık asla olamaz...

Deniliyor ki: Nizamnamedeki çırağların üç, kalfaların altı ve ustaların bir senede terfileri meselesi her zaman tatbik olunmuştur. Bunun haricinde kalanlar ancak iktidarlarının adem-i kifayesinden dolayı mahrum edilmişlerdir.

Bu katiyen hilâf-ı hakikattir, ben ve arkadaşlarım yevmiyesi üç ayda artan ne bir çırağ, altı ayda artan ne bir kalfa, ne de senede artan bir usta görmedik. Yalnız şube memurlarının terfimiz için verdikleri raporların üç dört ay müdür beyin çekmecesinde kaldığını biliyorum. Cumhuriyetin ilânı günü kolu incinen efendinin mes'elesine gelince:

Bu mes'ele hakkında ne yazılmış ise hakikattir. Yalandan âridir.

Ankara İmalât-ı Harbiye Fabrikasında tornacı Barbaros